

Z V O ŠENTPETERSKI 9

glasilo
šentpeterske
župnije
v Ljubljani

september 2019

Kruh in vino

O kruhu in vinu in njuni simboliki govorimo skupaj, ne posebej. Tudi v drugih verstvih srečamo tako imenovane svete obrede, ki so lahko v čast pokojnim ali božanstvom, toda nobeno drugo verstvo ne daje tega pomena »svetemu obedu«, jedi in pijači, kot krščanstvo. Poskušajmo razložiti, zakaj.

Jesti, zlasti kruh, in piti je *zelo človeška stvar*. Prav zaradi svoje velike sporočilnosti za vse je Jezus izbral kruh in vino za nadnaravno znamenje: za znamenje podaritve svojega telesa in krvi.

Zato je zgovorna podoba kruha. Ko govorimo o kruhu, mislimo na osnovno človeško hrano, ki je nujna za naše preživetje. Če za koga rečemo, da strada kruha, vemo, da je lačen. »Služi si kruh v potu svojega obraza« pomeni, da nekdo trdo dela za svoje preživetje. Pri nekaterih starih narodih je bil kruh tako dragocen, da so ga imeli za dar bogov.

Vidimo, da kruh vsebuje široko paleto pomenov. Pri Judih je pomenil hrano za telo in duha. Spomnimo se Jezusovega odgovora na skušnjava hudega duha (prim. Mt 4,4), ko je pravzaprav ponovil besede iz Mojzesove knjige, »da človek ne živi samo od kruha ... (ampak) ... od vsega, kar prihaja iz Gospodovih ust« (5 Mz 8,3).

Vino ni pijača, s katero bi tešili žejo kakor z vodo. Vino, pravi Sveto pismo, »poživlja srce in razveseljuje dušo« (Sir 31,28). Zato ga lahko imenujemo pijača veselja: izraža polnost in bujno prekipevanje življenja. Zato je bilo vino pri Judih znamenje sreče, napredka in plodnosti. Pri nobenem slovesnem obredu nista smela manjkati kelih z vinom in molitev zahvale. Spomnimo se Jezusove zadnje večerje z apostoli, ki je bila v bistvu judovska velikonočna (pashalna) večerja, pri kateri še danes večkrat med udeleženci roma kelih z vinom in veseli hvalijo Boga. Spomnimo se tudi svatbe v Kani, ko je Jezus spremenil vodo v vino, da bi preprečil zadrego, ki bi jo povzročilo pomanjkanje vina (Jn 2,1-11).

Vino govori o prijateljstvu in skupnosti z drugimi. Pomislimo, kaj pomeni, da ob nekaterih priložnostih skupaj pijemo ali nazdravimo zmagi ali kakšnemu drugemu pomembnemu dogodku (rojstni dan, obletnica, god ...). Sveto pismo zato pravi, da je dober prijatelj kot dobro vino (prim. Sir 9,10). Vino je tudi znamenje ljubezni in modrosti.

Starozaveznemu človeku je vino predvsem priklicalo v spomin prihod Mesija, Odrešenika. Za opis mesijanskih časov, to je prihoda Odrešenika in Božjega kraljestva, so uporabljali podobo gostije, na kateri med drugim ne bodo smela manjkati izborna vina (prim. Iz 25,6). Jezus je samega sebe primerjal z vinsko trto (prim. Jn 15,1-17).

Če pogledamo kruh in vino skupaj, odkrijemo nove pomenne. Eden je še posebej pomenljiv. Kruh spečemo iz moke, ki jo dobimo iz številnih zmelitih žitnih zrn. Vino pa naredimo iz mnogih jagod, ki jih zmeljemo in potem pustimo, da zavrejo. Prve krščanske skupnosti so v teh prvinah videle znamenje edinosti Cerkev. Kakor je kruh sestavljen iz mnogih zrn in vino iz mnogih jagod, tako je Cerkev, čeprav sestavljena iz številnih posameznikov, ena skupnost.

Po vseh naštetih pomenih lahko rečemo, da Kristus ni mogel izbrati boljših prvina, da je z njima povzel pomen svojega življenja. Ne trdimo, da je izbral dve najpomembnejši – bolj kot vino bi bila v tem primeru primerna voda –, ampak najbolj dopolnjujoči se prvini. Ti dve je naredil za znamenje svoje resnične (realne) navzočnosti med nami: »To je moje telo ... To je moja kri ...« (prim. Mt 26,26-29).

Seveda je to skrivnost, ki presega naš razum in je ne moremo razložiti, vendar prevzeti od Kristusove ljubezni vanjo verujemo z vsem srcem.

Za poimenovanje in označevanje zakramenta svete evharistije, ki ga je Jezus ustanovil pri zadnji večerji, so prvi kristjani uporabljali izraz *lomljenje kruha*, prav po značilnem dejanju, ko so pri evharistiji lomili kruh. Pozneje se je uveljavil izraz *evharistija*, ki v grškem jeziku pomeni '(za)hvala'. Nekateri tudi danes upravičeno govorijo o zahvalni daritvi.

Šele v poznejši dobi se je uveljavil izraz *maša*. Izhaja iz latinske besede *mittere*, ki pomeni 'poslati, odposlati'. Pri maši smo poslani, da jo uresničujemo v življenju. Od tod sklepne mašnikove besede »Pojdite v miru«. Poslani smo, da mašo prenese-mo v življenje. Maša naj se nadaljuje v našem življenju. V starokrščanskih časih so v Rimu po evharistični molitvi razlomili posvečeni kruh in ga po diakonih »poslali« drugim cerkvam v mestu. Tam so ga dali v kelih, da bi pokazali, da smo ena cerkev, ker obhajamo eno evharistijo. Posvečeni kruh pa so »poslali« tudi bolnikom, ki se niso mogli udeležiti evharistije, pa tudi mučencem, ki so bili zaprti v ječah.

Morda še zanimivost – kakšen kruh so pri evharistiji uporabljali prvi kristjani? Najprej običajen kruh, ki so ga spekli doma v obliki nizke plošče (nekakšne »le-pinje«), ki je imela v sredi vrezan križ. Pozneje, po 9. stoletju, pa je bil predpisan opresni, to je nekvašeni kruh. Tak kruh so uporabljali Judje pri svoji obredni ve-likonočni večerji. Bil je prav tako okrogle oblike in so ga imenovali *hostija*, kar v latinščini pomeni 'žrtev'. Tako hostije tudi danes uporabljamo pri maši.

Božo Rustja, Kruh in vino smo prinesli

Kar zadeva zahvalo, se zahvaljujete takole. Najprej pri čaši: »Hvalimo te, naš Oče, za sveto vinsko trto Davida, tvojega služabnika, ki si jo nam dal spoznati po Jezusu, svojem služabniku. Tebi slava na veke!« Nato za zlomljeni kruh: »Hvalimo te, naš Oče, za življenje in spoznanje, ki si nam ga dal odkriti po Jezusu, svojem služabniku. Tebi slava na veke! Kakor je bil ta kruh, ki ga lomimo, raztresen po gorah in zgneten postal eden, tako naj se zbere tvoja Cerkev od koncev zemlje v tvoje kraljestvo; zakaj tvoja je slava in moč po Jezusu Kristusu na veke!«

Nihče naj ne je in ne pije od vaše zahvale, razen tistih, ki so sprejeli krst v Gospo-dovo ime. Kajti o tem je rekel Gospod: Ne dajajte svetega psom!

Kdor je svet, naj se približa; kdor ni, naj se spokori: Maranatha! Amen!

(Iz starodavnega spisa Nauk dvanajsterih apostolov, napisanega med letoma 90 in 100 po Kristusu)

Zahvala iz Fatime

Rektor svetišča v Fatimi se zahvaljuje vsem, ki so se odzvali na Marijin klic in so obhajali pobožnost petih zaporednih prvih sobot ob 100-letnici smrti svetega Frančiška Marta. Fatimski škof in kardinal Antonio Marto je predlagal tega svetega otroka zado-ščevalca kot zgled tudi za odrasle »v tej boleči uri za Cerkev«.

Napovednik

- Uradne ure župnijske pisarne so zopet po ustaljenem urniku: ob ponedeljkih in četrtek: 16.00–17.00, ob torkih in petkih: 10.00–11.00.
- Z veroukom bomo začeli v ponedeljek, 2. septembra. Urnik je objavljen na župnij-ski internetni strani in v julijski številki Zvona.
- V ponedeljek, 2. septembra, bo po večerni sv. maši srečanje ŽK.
- V ponedeljek, 2. septembra, ste učenci 9. razreda, srednješolci in gimnazijci lepo vabljeni na mladinsko srečanje, ki bo ob 19.30 v mladinski sobi.
- V nedeljo, 8. septembra, bomo obhajali katehetsko nedeljo (blagoslov šolskih torb, učbenikov in potrebščin).
- V ponedeljek, 9. septembra, ima ŽPS po večerni sv. maši svojo mesečno sejo.
- V soboto, 14. septembra, na praznik *povišanja sv. Križa*, lepo vabljeni k molitvi in sv. maši v spomin na sv. Maksimilijana Kolbeja.
- Tretjo soboto v septembru, 21. septembra, se bo odvijala vsem poznana *Stična mladih*.

Obiščete nas tudi na naslovu: <http://www.sveti-peter.si>.

Na tej strani najdete najpomembnejše informacije, prav tako pa tudi Oznanila in Šentpeterski zvon. Vabljeni k ogledu.

SVETE MAŠE: nedelja: 8.00, 9.00, 18.30
med tednom: 7.00, 18.30

URADNE URE: ponedeljek in četrtek: 16.00–17.00
torek, petek: 10.00–11.00

OBHAJILO NA DOMU starejšim in bolnikom: redno na prve petke v mesecu in po naročilu, posebej še pred prazniki.